

Nr 23

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m.

I en den 7 mars 1958 dagtecknad proposition, nr 89, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning,

dels ock medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 juli 1958 till och med den 30 juni 1959 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill ger anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.

Berörda lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag

med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning

Härigenom förordnas, att under tiden från och med den 1 juli 1958 till och med den 30 juni 1959 skola, i stället för vad i 9 § och 11 § första stycket lagen den 30 juni 1934 (nr 437) för Sveriges riksbank finnes stadgat, följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse.

1 §.

Riksbanken må utgiva sedlar till ett belopp av högst sextusensexhundra miljoner kronor.

2 §.

Därest så med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, under tid då riksdagen ej håller session, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd med fullmäktige i riksgäldskontoret medgiva riksbanken att utgiva sedlar till ett belopp av ytterligare högst sjuhundra miljoner kronor. Dylikt av Konungen lämnat medgivande skall, därest detsamma icke godkännes av riksdagen inom tjugu dagar från början av nästföljande session, efter utgången av nämnda tid upphöra att gälla.

3 §.

Som riksbankens metalliska kassa skall räknas allt riksbanken tillhörigt guldmynt och omyntat guld.

I skrivelse den 27 februari 1958 har *fullmäktige i riksbanken* gjort framställning rörande fortsatt provisorisk lagstiftning om riksbankens sedelutgivning ävensom hemställt om fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld. Över framställningen har, efter remiss, yttrande avgivits av *fullmäktige i riksgäldskontoret*.

Beträffande innehållet i bankofullmäktiges skrivelse och riksgäldsfullmäktiges remissyttrande får utskottet hänvisa till propositionen.

Föredraganden, t.f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Kling, har anfört följande:

I fråga om riksbankens rätt att utgiva sedlar gäller för närvarande -- i stället för riksbankslagens motsvarande stadganden -- föreskrifterna i lagen den 31 maj 1957 med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning. Dessa innebär, bland annat, att riksbanken må utgiva sedlar till ett belopp av högst 6 300 miljoner kronor. 1957 års lag, som gäller intill utgången av juni månad 1958, har -- liksom den föregående lagstiftningen på området -- tillkommit som ett provisorium i avvaktan på att en mera definitiv reglering av sedelutgivningsrätten kommer till stånd.

Såsom av det föregående framgått är frågan om en ny riksbankslagstiftning -- och därmed en mera permanent reglering av bankens sedelutgivningsrätt -- alltjämt föremål för överväganden inom riksbanken. Med hänsyn till att förslag till ny riksbankslag ännu icke kunnat framläggas har fullmäktige hemställt, att den provisoriska lagstiftningen rörande sedelutgivningsrätten förlänges för ytterligare ett år. Fullmäktige i riksgäldskontoret har tillstyrkt bankofullmäktiges hemställan. Även jag tillstyrker att de särskilda bestämmelserna om riksbankens sedelutgivningsrätt gives fortsatt giltighet för ytterligare ett år.

Vad bankofullmäktige anfört rörande sedelbehovet under det kommande budgetåret synes ge vid handen, att en viss utvidgning av sedelutgivningsrätten är påkallad. I likhet med fullmäktige i riksgäldskontoret har jag icke någon erinran mot förslaget att höja maximibeloppet till 6 600 miljoner kronor. Jag förordar sålunda, att bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning under tiden den 1 juli 1958--den 30 juni 1959 meddelas genom en särskild lag, utformad i överensstämmelse med 1957 års lag i ämnet med den jämkningen att maximibeloppet för sedelutgivningen höjes till 6 600 miljoner kronor.

Vad slutligen beträffar guldinlösningsskyldigheten förordar jag i enlighet med bankofullmäktiges förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 juli 1958 till och med den 30 juni 1959 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för banken att, om förhållandena därtill ger anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.

Utskottet

Riksbankens rätt att utgiva sedlar regleras alltsedan 1939 genom provisorisk lagstiftning i stället för genom riksbankslagens motsvarande stadganden. Den nu gällande lagen av 1957, vars giltighetstid utgår den 30 juni 1958, har liksom den föregående lagstiftningen på området tillkommit i avvaktan på en mera definitiv reglering av sedelutgivningsrätten. Utskottet får i detta sammanhang erinra om att de 1951 tillkallade sakkunniga för utredning om reglering av riksbankens sedelutgivningsrätt på längre sikt avgav betänkande i ämnet 1955 (SOU 1955:43). Betänkandet har sedermera varit föremål för remissbehandling. Bankofullmäktige förklarade sig därvid i avgivet yttrande icke vara beredda att taga ställning till de av de sakkunniga framlagda förslagen, innan en inom riksbanken påbörjad allmän överarbetning av riksbankslagen slutförts och hela frågan om ny riksbankslagstiftning kunde prövas i ett sammanhang.

När den provisoriska lagstiftningen senast förlängdes hade bankofullmäktige ställt i utsikt att förslag till ny riksbankslag skulle kunna färdigställas under loppet av 1957 och sålunda kunna föreläggas innevarande års riksdag (se bankoutskottets utl. nr 22 /1957). I sin i förevarande proposition omförmälda skrivelse har bankofullmäktige hänvisat till att frågan om riksbankslagens innehåll och utformning alltjämt är föremål för överväganden inom riksbanken och att fullmäktige ännu icke är i tillfälle att framlägga något förslag om riksbankslagens utformning på nu ifrågavarande och andra punkter.

Utskottet vill med hänsyn härtill icke motsätta sig en förlängning av den provisoriska lagstiftningen för ytterligare ett år. Utskottet vill dock understryka angelägenheten av att en mera definitiv reglering av sedelutgivningsrätten snarast måtte komma till stånd. Mot förslaget att i samband med förlängningen av nu gällande lagstiftning höja maximibeloppet för sedelutgivningsrätten från nuvarande 6 300 miljoner kronor till 6 600 miljoner kronor har utskottet ingen erinran. Utskottet tillstyrker likaså propositionens förslag rörande fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 89.

Stockholm den 9 april 1958

På bankoutskottets vägnar:

FRITIOF BOO

Närvarande:

från första kammaren: herrar Boo, Fahlander, Mogård, Schmidt, Domö, Krügel,* Mannerskantz* och Andersson*;

från andra kammaren: herrar Sköldin, Strandh*, Larsson i Julita*, Carlsson i Tibro, Persson i Appuna*, Svensson i Stenkyrka, Rask och Wachtmeister.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.